

ADVANCED GCE**CLASSICAL GREEK**

Literature 3 (Commentary and Essay)
EURIPIDES AND ARISTOPHANES

2989

Candidates answer on the Answer Booklet

OCR Supplied Materials:

- 16 page Answer Booklet

Other Materials Required:

None

Friday 28 May 2010
Afternoon

Duration: 1 hour 45 minutes

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Write your name clearly in capital letters, your Centre Number and Candidate Number in the spaces provided on the Answer Booklet.
- Use black ink.
- Read each question carefully and make sure that you know what you have to do before starting your answer.
- Answer **two** questions from Section A and **one** question from Section B.
- You may, if you wish, answer all questions on the same author.
- Do **not** write in the bar codes.

INFORMATION FOR CANDIDATES

- The number of marks is given in brackets [ ] at the end of each question or part question.
- Each question is marked out of 40 marks including 4 marks for written communication.
- The total number of marks for this paper is **120**.
- This document consists of **8** pages. Any blank pages are indicated.

Answer **two** questions from Section A and **one** question from Section B.

Section A

Answer any **two** questions.

You may, if you wish, answer both questions on the same author.

Group C: Tragedy

1 Answer the questions on the following passage:

ΜΗΔΕΙΑ ΧΟΡΟΣ ΙΑΣΩΝ

- Μη. νῦν ποῖ τράπωμαι; πότερα πρὸς πατρὸς δόμους,
οὓς σοὶ προδοῦσα καὶ πάτραν ἀφικόμην;
ἢ πρὸς ταλαίνας Πελιάδας; καλῶς γ' ἂν οὖν
δέξαιντό μ' οἴκοις ὧν πατέρα κατέκτανον.
ἔχει γὰρ οὕτω· τοῖς μὲν οἴκοθεν φίλοις 5
ἐχθρὰ κατέστηχ', οὓς δέ μ' οὐκ ἐχρῆν κακῶς
δρᾶν, σοὶ χάριν φέρουσα πολεμίους ἔχω.
τοιγάρ με πολλαῖς μακαρίαν Ἑλληνίδων
ἔθηκας ἀντὶ τῶνδε· θαυμαστὸν δέ σε
ἔχω πόσιν καὶ πιστὸν ἢ τάλαιν' ἐγώ, 10
εἰ φεύξομαί γε γαῖαν ἐκβεβλημένη,
φίλων ἔρημος, σὺν τέκνοις μόνη μόνοις·
καλὸν γ' ὄνειδος τῷ νεωστὶ νυμφίῳ,
πτωχοὺς ἀλᾶσθαι παῖδας ἢ τ' ἔσωσά σε.
ὦ Ζεῦ, τί δὴ χρυσοῦ μὲν ὅς κ' ἰβδηλος ἦ 15
τεκμήρι' ἀνθρώποισιν ὥπασας σαφῆ,
ἀνδρῶν δ' ὅτ' ἔτι χρεὶ τὸν κακὸν διειδέναι
οὐδεὶς χαρακτήρ' ἐμπέφυκε σώματι;
Χο. δεινὴ τις ὀργὴ καὶ δυσίατος πέλει,
ὅταν φίλοι φίλοισι συμβάλωσ' ἔριν. 20
Ια. δεῖ μ', ὥς ἔοικε, μὴ κακὸν φῦναι λέγειν,
ἀλλ' ὥστε ναὸς κεδνὸν οἰακοστρόφον
ἄκροισι λαΐφους κρασπέδοις ὑπεκδραμεῖν
τὴν σὴν στόμαργον, ὦ γύναι, γλωσσαλγίαν.
ἐγὼ δ', ἐπειδὴ καὶ λίαν πυργοῖς χάριν, 25
Κύπριν νομίζω τῆς ἐμῆς ναυκληρίας
σώτειραν εἶναι θεῶν τε κἀνθρώπων μόνην.
σοὶ δ' ἔστι μὲν νοῦς λεπτός· ἀλλ' ἐπίφθονος
λόγος διελθεῖν ὥς Ἑρως σ' ἠνάγκασεν
τόξοις ἀφύκτοις τοῦμόν' ἐκσῶσαι δέμας. 30
ἀλλ' οὐκ ἀκριβῶς αὐτὸ θήσομαι λίαν·
ὅπῃ γὰρ οὖν ὤνησας οὐ κακῶς ἔχει.
μείζω γε μέντοι τῆς ἐμῆς σωτηρίας
εἵληφας ἢ δέδωκας, ὥς ἐγὼ φράσω.
πρῶτον μὲν Ἑλλάδ' ἀντὶ βαρβάρου χθονὸς 35
γαῖαν κατοικεῖς καὶ δίκην ἐπίστασαι
νόμοις τε χρῆσθαι μὴ πρὸς ἰσχύος χάριν.

EURIPIDES, *Medea* 502–538

- (a) *νῦν ποῖ . . . ἔσωσά σε* (lines 1–14): how forcefully does Medea portray the situation in which she finds herself? Refer closely **both** to what she says in these lines **and** to how she says it. [18]
- (b) *δεῖ μ', . . . χάριν* (lines 21–37): what impression of Jason is conveyed in these lines? Refer closely **both** to what he says **and** to how he says it. [18]

[Quality of Written Communication: 4]

[Total: 36 + 4 = 40]

2 Answer the questions on the following passage:

ΑΓΓΕΛΟΣ

Αγ.	δέσποινα δ' ἦν νῦν ἀντὶ σοῦ θαυμάζομεν, πρὶν μὲν τέκνων σῶν εἰσιδεῖν ξυνωρίδα, πρόθυμον εἶχ' ὀφθαλμὸν εἰς Ἰάσονα· ἔπειτα μέντοι προουκαλύψατ' ὄμματα λευκὴν τ' ἀπέστρεψ' ἔμπαλιν παρηίδα,	5
	παίδων μυσαχθεῖσ' εἰσόδους. πόσις δὲ σὸς ὀργὰς τ' ἀφήρει καὶ χόλον νεάνιδος, λέγων τάδ'· Οὐ μὴ δυσμενὴς ἔσῃ φίλοις, παύσῃ δὲ θυμοῦ καὶ πάλιν στρέψεις κára, φίλους νομίζουσ' οὔσπερ ἂν πόσις σέθεν,	10
	δέξῃ δὲ δῶρα καὶ παραιτήσῃ πατρὸς φυγὰς ἀφείναι παισὶ τοῖσδ' ἐμὴν χάριν; ἦ δ', ὥς ἐσεῖδε κόσμον, οὐκ ἠγέσχετο, ἀλλ' ἦνεσ' ἀνδρὶ πάντα, καὶ πρὶν ἐκ δόμων μακρὰν ἀπεῖναι πατέρα καὶ παῖδας σέθεν	15
	λαβοῦσα πέπλους ποικίλους ἡμπέσχετο, χρυσοῦν τε θεῖσα στέφανον ἀμφὶ βοστρύχοις λαμπρῷ κατόπτρῳ σχηματίζεται κόμην, ἄψυχον εἰκὼ προσγελῶσα σώματος. κᾶπειτ' ἀναστᾶσ' ἐκ θρόνων διέρχεται	20
	στέγας, ἀβρὸν βαίνουσα παλλεύκῳ ποδί, δώροις ὑπερχαίρουσα, πολλὰ πολλάκις τένοντ' ἐς ὀρθὸν ὄμμασι σκοπουμένη. τοῦνθένδε μέντοι δεινὸν ἦν θέαμ' ἰδεῖν· χροιάν γὰρ ἀλλάξασα λεχρία πάλιν	25
	χωρεῖ τρέμουσα κῶλα καὶ μόλις φθάνει θρόνοισιν ἐμπεσοῦσα μὴ χαμαὶ πεσεῖν. καὶ τις γεραιὰ προσπόλων, δόξασά που ἢ Πανὸς ὀργὰς ἢ τινος θεῶν μολεῖν, ἀνωλόλυξε, πρὶν γ' ὄρᾳ διὰ στόμα	30
	χωροῦντα λευκὸν ἀφρόν, ὀμμάτων τ' ἄπο κόρας στρέφουσιν, αἰμά τ' οὐκ ἐνὸν χροῖ· εἶτ' ἀντίμολπον ἦκεν ὀλολυγῆς μέγαν κωκυτόν. εὐθύς δ' ἦ μὲν ἐς πατρὸς δόμους ῶρμησεν, ἦ δὲ πρὸς τὸν ἀρτίως πόσιν,	35
	φράσουσα νύμφης συμφοράν· ἅπανα δὲ στέγη πυκνοῖσιν ἐκτύπει δραμήμασιν.	

EURIPIDES, *Medea* 1144–1180

- (a) δέσποινα . . . νεάνιδος (lines 1–7) and ἦ δ' . . . σκοπουμένη (lines 13–23): how does Euripides portray Jason's bride in these lines? You should refer closely to the Greek in your answer. [18]
- (b) τοῦνθένδε . . . δραμήμασιν (lines 24–37): show how Euripides makes these lines dramatic and horrific. Refer **both** to their content **and** to the way in which it is expressed. [18]

[Quality of Written Communication: 4]

[Total: 36 + 4 = 40]

Group D: Comedy or Historian

3 Answer the questions on the following passage:

ΧΟΡΟΣ ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ

- Χο. σου δ' ἐγὼ λόγους λέγοντος οὐκ ἀκούσομαι μακρούς,
ὅστις ἐσπείσω Λάκωσιν, ἀλλὰ τιμωρήσομαι.
- Δι. ὦγαθοί, τοὺς μὲν Λάκωνας ἐκποδῶν ἐάσατε,
τῶν δ' ἐμῶν σπονδῶν ἀκούσατ', εἰ καλῶς ἐσπείσάμην.
- Χο. πῶς δέ γ' ἂν καλῶς λέγοις ἄν, εἴπερ ἐσπείσω γ' ἅπαξ 5
οἷσιν οὔτε βωμὸς οὔτε πίστις οὔθ' ὄρκος μένει;
- Δι. οἶδ' ἐγὼ καὶ τοὺς Λάκωνας, οἷς ἄγαν ἐγκείμεθα,
οὐχ ἀπάντων ὄντας ἡμῖν αἰτίους τῶν πραγμάτων.
- Χο. οὐχ ἀπάντων, ὦ πανοῦργε; ταῦτα δὴ τολμᾷς λέγειν
ἐμφανῶς ἤδη πρὸς ἡμᾶς; εἰτ' ἐγὼ σου φείσομαι; 10
- Δι. οὐχ ἀπάντων, οὐχ ἀπάντων· ἀλλ' ἐγὼ λέγων ὁδὶ
πόλλ' ἂν ἀποφήναιμι' ἐκείνους ἔσθ' ἃ κἀδικουμένους.
- Χο. τοῦτο τοῦπος δεινὸν ἤδη καὶ ταραξικάρδιον,
εἰ σὺ τολμήσεις ὑπὲρ τῶν πολεμίων ἡμῖν λέγειν.
- Δι. κἄν γε μὴ λέγω δίκαια μηδὲ τῷ πλήθει δοκῶ,
ὑπὲρ ἐπιξήνου 'θελήσω τὴν κεφαλὴν ἔχων λέγειν. 15
- Χο. εἰπέ μοι, τί φειδόμεσθα τῶν λίθων, ὦ δημόται,
μὴ οὐ καταξαίνειν τὸν ἄνδρα τοῦτον εἰς φοινικίδα;
- Δι. οἶον αὖ μέλας τις ὑμῖν θυμάλωψ ἐπέξεσεν.
οὐκ ἀκούσεσθ'; οὐκ ἀκούσεσθ' ἐτεόν, ὦ χαρνηῖδαι; 20
- Χο. οὐκ ἀκουσόμεσθα δῆτα.
- Δι. δεινά γ' ἄρα πείσομαι.
- Χο. ἐξολοίμην, ἣν ἀκούσω.
- Δι. μηδαμῶς, ὦ χαρνηκοί.
- Χο. ὥς τεθνήξων ἴσθι νυνί.
- Δι. δῆξομάρ' ὑμᾶς ἐγώ.
ἀνταποκτενῶ γὰρ ὑμῶν τῶν φίλων τοὺς φιλτάτους·
ὥς ἔχω γ' ὑμῶν ὁμήρους, οὓς ἀποσφάξω λαβών. 25
- Χο. εἰπέ μοι, τί τοῦτ' ἀπειλεῖ τοῦπος, ἄνδρες δημόται,
τοῖς Ἀχαρνηκοῖσιν ἡμῖν; μὴ ἔχει τοῦ παιδίου
τῶν παρόντων ἔνδον εἶρξας; ἢ πὶ τῷ θρασύνεται;
- Δι. βάλλετ', εἰ βούλεσθ'. ἐγὼ γὰρ τουτονὶ διαφθερῶ.
εἴσομαι δ' ὑμῶν τάχ' ὅστις ἀνθράκων τι κήδεται. 30
- Χο. ὥς ἀπωλόμεσθ'. ὁ λάρκος δημότης ὅδ' ἔστ' ἐμός.
ἀλλὰ μὴ δράσης ὃ μέλλεις· μηδαμῶς, ὦ μηδαμῶς.
- Δι. ὥς ἀποκτενῶ. κέκραχθ'. ἐγὼ γὰρ οὐκ ἀκούσομαι.
- Χο. ἀπολεῖς ἄρ' ὁμήλικα τόνδε φιλανθρακέα;

ARISTOPHANES, *Acharnians* 303–336

- (a) σου δ' ἐγὼ . . . φοινικίδα; (lines 1–18): how does Aristophanes convey the strength of conviction of **both** Dicaeopolis **and** the Chorus in these lines? You should refer closely to the Greek in your answer. [18]
- (b) οἶον αὖ . . . φιλανθρακέα; (lines 19–34): show how Aristophanes creates drama and humour in these lines. Refer **both** to what is going on **and** to how it is being expressed in the dialogue. [18]

[Quality of Written Communication: 4]

[Total: 36 + 4 = 40]

4 Answer the questions on the following passage:

ΛΑΜΑΧΟΣ ΔΙΚΑΙΟΠΟΛΙΣ ΗΜΙΧΟΡΙΟΝ Α

- Λα. πόθεν βοῆς ἤκουσα πολεμιστηρίας;
 ποῖ χρὴ βοηθεῖν; ποῖ κυδοιμὸν ἐμβαλεῖν;
 τίς Γοργόν' ἐξήγειρεν ἐκ τοῦ σάγματος;
- Δι. ὦ Λάμαχ' ἥρως, τῶν λόφων καὶ τῶν λόχων.
- Ημ.^α ὦ Λάμαχ', οὐ γὰρ οὗτος ἄνθρωπος πάλαι 5
 ἅπασαν ἡμῶν τὴν πόλιν κακορροθεῖ;
- Λα. οὗτος, σὺ τολμᾷς πτωχὸς ὢν λέγειν τάδε;
- Δι. ὦ Λάμαχ' ἥρως, ἀλλὰ συγγνώμην ἔχε,
 εἰ πτωχὸς ὢν εἶπόν τι κάστωμυλάμην.
- Λα. τί δ' εἶπας ἡμᾶς; οὐκ ἐρεῖς;
- Δι. οὐκ οἶδά πω· 10
 ὑπὸ τοῦ δέους γὰρ τῶν ὅπλων εἰλιγγιῶ.
 ἀλλ', ἀντιβολῶ σ', ἀπένεγκέ μου τὴν μορμόνα.
- Λα. ἰδοῦ.
- Δι. παράθες νυν ὑπτίαν αὐτὴν ἐμοί.
- Λα. κεῖται.
- Δι. φέρε νυν ἀπὸ τοῦ κράνους μοι τὸ πτερόν.
- Λα. τουτὶ πτίλον σοι.
- Δι. τῆς κεφαλῆς νύν μου λαβοῦ, 15
 ἵν' ἐξεμέσω. βδελύττομαι γὰρ τοὺς λόφους.
- Λα. οὗτος, τί δράσεις; τῷ πτίλῳ μέλλεις ἐμείν;
- Δι. πτίλον γὰρ ἔστιν; εἰπέ μοι, τίνος ποτὲ
 ὄρνιθός ἐστιν; ἄρα κομπολακύθου;
- Λα. οἴμ' ὥς τεθνήξεις.
- Δι. μηδαμῶς, ὦ Λάμαχε· 20
 οὐ γὰρ κατ' ἰσχύν ἐστιν. εἰ δ' ἰσχυρὸς εἶ,
 τί μ' οὐκ ἀπειψώλησας; εὖοπλος γὰρ εἶ.
- Λα. ταυτὶ λέγεις σὺ τὸν στρατηγὸν πτωχὸς ὢν;
- Δι. ἐγὼ γὰρ εἶμι πτωχός;
- Λα. ἀλλὰ τίς γὰρ εἶ;
- Δι. ὅστις; πολίτης χρηστός, οὐ σπουδαρχίδης, 25
 ἀλλ' ἐξ ὅτουπερ ὁ πόλεμος, στρατωνίδης·
 σὺ δ', ἐξ ὅτουπερ ὁ πόλεμος, μισθαρχίδης.
- Λα. ἐχειροτόνησαν γὰρ με—
- Δι. κόκκυγές γε τρεῖς.
 ταῦτ' οὖν ἐγὼ βδελυττόμενος ἐσπείσάμην,
 ὁρῶν πολιοὺς μὲν ἄνδρας ἐν ταῖς τάξεσιν, 30
 νεανίας δ' οἴους σὺ διαδεδρακότας,
 τοὺς μὲν ἐπὶ Θράκης μισθοφοροῦντας τρεῖς δραχμάς,
 Τεισαμενοφαινίππους, Πανουργιππαρχίδας,
 ἐτέρους δὲ παρὰ Χάρητι, τοὺς δ' ἐν Χάοσιν,
 Γερητοθεοδώρους, Διομειαλαζόνας, 35
 τοὺς δ' ἐν Καμαρίνῃ καὶ Γέλα καὶ Καταγέλα.

ARISTOPHANES, *Acharnians* 572–606

- (a) *πόθεν . . . εὐοπλος γὰρ ἐῖ* (lines 1–22): how does Aristophanes use this scene with Lamachus to amuse his audience? Refer **both** to the content of the lines **and** to the language in which it is expressed. You may also refer to the staging of the scene, if you wish. [18]
- (b) *ταυτὶ λέγεις . . . Καταγέλα* (lines 23–36): what grievances does Dicaeopolis air in these lines, and how is the language used to convey them? [18]

[Quality of Written Communication: 4]

[Total: 36 + 4 = 40]

Section B

Answer **one** question. Each question carries 40 marks.

In answering the essay questions in this Section, candidates are expected to be familiar with the specified parts of the following texts, whether read in Greek or in translation:

- 1 Euripides, *Medea*
- 2 Aristophanes, *Acharnians*

- 1 Is Medea a bad person?
- 2 'Aristophanic comedy is merely crude and unsophisticated.' Do you think this is true of the *Acharnians*?

Copyright Information

OCR is committed to seeking permission to reproduce all third-party content that it uses in its assessment materials. OCR has attempted to identify and contact all copyright holders whose work is used in this paper. To avoid the issue of disclosure of answer-related information to candidates, all copyright acknowledgements are reproduced in the OCR Copyright Acknowledgements Booklet. This is produced for each series of examinations, is given to all schools that receive assessment material and is freely available to download from our public website (www.ocr.org.uk) after the live examination series.

If OCR has unwittingly failed to correctly acknowledge or clear any third-party content in this assessment material, OCR will be happy to correct its mistake at the earliest possible opportunity.

For queries or further information please contact the Copyright Team, First Floor, 9 Hills Road, Cambridge CB2 1GE.

OCR is part of the Cambridge Assessment Group; Cambridge Assessment is the brand name of University of Cambridge Local Examinations Syndicate (UCLES), which is itself a department of the University of Cambridge.